

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Rimski škandal, Slovenci in naša vlada.

Pretečeni teden se je v glavnem mestu Italije, v Rimu, dogodil škandalček, ki bi pač zaslužil, da si ga Avstrija dobro za ušesa zapíše in se kaj politike uči iz njega. Na grobu „irredentovskega“ generala Avezzana je delala demonstracije tista znana stranka, ki hoče Avstriji vzeti in Italiji priklopiti naš Trst, našo Istro, Trient in še več. Italijanska vlada, boječa se zdaj še odkrito lice pokazati in prežéča le na ugodnejši čas, kadar bode namreč Avstrija tudi še kje drugje v zadregi in opravih, skušala je te demonstracije kot za zdaj neprimerne zabraniti. To je pa razljutilo in razjezilo italijanske „irredentovce“ in njih vodja, Imbriani, je izdal pisanje, v katerem vsemu svetu iskreno in brez okolišev pové, da italijanski ministri gledé Trsta, Istre itd. ravno tako mislijo kakor „irredentovci“, da sta to ministra Depretis in Miceli njemu samemu rekla. Imbriani je tu nekaj povedal, kar je menda vsak resen politikar že davnej prejel vedel, le bivše ustavovorne avstrijske vlade so v našem Primorju tako delale, kakor da bi verjele laškimi ministrom, ki tudi zdaj skušajo nekoliko tajiti, a do cela ne morejo namreč: nadaljevale so podpirati v našem Primorju zlasti v Istri „irredentovski“ italijanski živelj proti Avstriji zvestemu slovenskemu prebivalstvu, ki ima ogromno večino v deželi, pa se mora vsled vednega tlačenja vendar italijanskemu življu pokoravati, ker so dozdanje avstrijske vlade vse storile za Italijane, a za kulturo in vzbujo primorskih Slovanov ničesa.

V predvčeršnjem „Slovenskem Narodu“ smo priobčili iz Istre dopis od zanesljivega našega človeka, ki poroča, da Italijanisi v tej avstrijske slovenske provincije celo grozno lakoto in strajo ubozega ljudstva v to porablajo, da agitirajo zoper Avstrijo in za Italijo, in (ker je duhovščina slučajno večinoma slovensko in avstrijsko patrijotična) zoper duhovščino. Torej vse jim je dobro, tudi ljudska elementarna nesreča se porabi za „irredentovske“ namene. In kdo so ti gibčni isterski in primorski laški agitatorji? Po velkem delu italijanska ali italijansko izrejena, t. j. poitalijančena birokracija. Uradi so italijanski, šole so italijanske, nij čuda da so ali se čutijo tudi uradniki Italijani in skrivaj škilijo črez morje. Tako ima Avstrija v Primorju dosti svojih sovražnikov, katere sama plačuje za to, da so jej sovražniki. To so nenaturne, nedržavne, neumne razmere, katere so ustvarile prejšnje nemške vlade brez vseh družih uzrokov, kakor le iz gole antipatije do Slovanov. Od zdanje vlade — ako hoče svojo obljubo res izpolniti, da se Slovan ne bode več na steno pritiskal — pričakujejo tudi primor-

ski Slovenci popravkov, energije, pravičnosti, pameti. Ali ne vidite kakšen sad rodi v Primorju zatiranje Slovanov in protežiranje Lahov, poslednje nevarno zlasti v očigled temu, kar se iz Rima sliši?

Jako čudno se vedó ustavoverni nemški listi v tem vprašanju. Skoro vsi se rogajo samo Imbrianijeve „breztaktnosti“. Za stvar samo jim je, kakor je videti, menj mar; oni skoro zagovarjajo italijansko ministerstvo, da Imbrianijeve „nepolitične“ brbljavosti in nedržavniške odkritosrčnosti nij krivo, namesto da bi si k srcu vzeli, kar je uže samo na sebi resnici podobno, a zdaj po Imbrianiju tudi naravnost povedano: namreč, da so vladni in opozicijski Italijani v srci vsi složni sovražniki naše Avstrije. To nemško ustavoverno obnašanje pa mi razumemo. Naši germanizatorji so namreč prav ravno taki kakor „irredentovci“, ni za lesnik boljši. Razložek je le ta, da jedni škilijo v Germanijo, in bi jej pri nas radi utrli „pot do Adrije“ in delajo vedoma ali nevedoma „pour le roi de Prusse“ — drugi pa Primorje za Italijo pripravirajo. Le mi Slovani, ki smo navezani na Avstrijo, torej moramo prijatelji njenega obstanka biti, le mi nismo gospodarji na svojej zemlji!

Avstrijska vlada naj brzo sterc glavo laškej kači „irredenti“ na našej zemlji in našej primorskej obali. To pa bode storila, če italijanščino in nje „irredentovce“ iz uradov in šol, ki so mej primorskimi Slovanom, na polje in črez mejo vrže, pa Slovanom dá, kar jim po naravnem zakonu, po ustavnem členu 19., in po zdravem državnem razumu gré in pristuje. Potem bomo Slovenci z levjo hrabrostjo branili Avstriji to zemljo, ako se bomo res domače na njej čutili. Ali, pristaviti moramo ponavljanje, da se mora res Slovanom dati, kar je slovenskega, ne pa Italijanem jemati le, da se Nemcem da. Dalmatinski „Narodni list“ toži, da kolikor se italijaniziranje odpravlja, sili se nemščina, dozdanje neznana v Dalmaciji. Podobna poročila imamo iz Istre. To se ne pravi napake popraviti. Temuče to se pravi — da s sv. pismom govorimo — hudica z belcebubom izganjati. Mi nečemo biti Italijani, še menj pa Nemci, Slovani smo in hočemo ostati in terjamo za to garancij od vlade.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. januarja.

Oficijozni listi naglašajo, da je visoki kurz, ki ga je dosegla zadnja oddaja papirne rente 15 milijonov-posojila, triumf **zdanje vlade**. Prejšnja vlada nij nikdar tako ugodne finančne operacije naredila, torej je zdanja vlada uže nekoliko bolj uredila finančno stanje države.

Češkemu „Pokroku“ se z Dunaja javlja, da je dobil sekcijski šef Heider ón del češke spomenice v poročevanje, ki zahteva, kaj da se mora glede ravnopravnosti takoj izvesti. Poljaki pa se strinjajo popolnoma s Čehi, ki zahtevajo za svoje šole letnih 200.000 gl.

Vnanje države.

Črnogorski poslanec za Carigrad, Stanko Radonić, je uže dné 5. t. m. vrnil se v Cetinje. S tem je diplomatska zveza mej Cetinjem in Carigradom pretrgana. Albanska liga šteje vsega skupaj 6500 mož.

Novejše poročilo pa pravi, da so Albanci napadli Črnogorce pri Guzinji. Boj se je vnel zjutraj ob 9. uri dné 8. t. m.

Iz Carigrada se javlja, da se je „seraskierat“ premenil v vojno ministerstvo, in da je „ghazi“ Osman paša imenovan vojnim ministrom.

Na Angleškem se uže zdaj pripravljati obe stranki, — konservativna zdaj vladajoča in liberalna — na volilni boj prihodnje jeseni. Vsa znamenja govoré, da bode Beaconsfield takrat padel, a krepko izšla posebno na Irskem, iz volitve liberalna stranka. Dunajske novine so uže začele tuliti, kakšna nesreča bi to bila za vso Evropo — razen Rusije.

Dopisi.

Iz postojnskega okraja 6. jan.

Naš ljubeznivi „notranjski Cicero“ sicer ne govori veliko, a temveč duhovito molčí. Pridejo pa le ure, v katerih se posebno njegova govorniška žila odpre in da bi vsled preobilnih mislij ne počila, mora naš slavni govornik tisto povedati celemu svetu. Tak vzvišeni trenutek je moral imeti naš jezični Cicero o božičnih praznikih, v katerih so pravdni in sodnijski posli mirovali; govoril je dolg in celo temeljiti in duhoviti govor, katerega pa — o osoda — nij hotel poslušati nobeden drugi, nego njegov prijatelj ljubljanski „Tagblatt“, kateri je istega zadnji dan pr. 1. od besede do besede natisnil, da se svet čudi o globokih Cicero-novih mislih, katere edino morejo rešiti Slovence od pogubnega „klerikalizma“ osvedočenega se v tem, da so naši poslanci in mej temi tudi gg. Dr. Vošnjak in Obreza podpisali „Vaterlandov“ poziv na naročitev tega lista. — O sancta simplicissima simplicitas! Sedaj še le smo Slovenci zvedeli od kod pogublajoča nevarnost preti; ne od nemčurstva, niti od lahonstva, edino le od navedene podpore ubozega avtonomističnega lista. Zgubljeni smo in nij rešitve več!

Govorimo resno. V katerem smislu so podpisali naši poslanci navedeni poziv je bilo uže povedano v „Slovenskem Narodu“. Neumno in bornirano je torej govoriti o „klerikalizmu“ in „feudalizmu“ naših poslancev. Mi smo pred vsem narodni Slovani, kar smo peščici nasprotnikov svojih uže povedali sto in stokrat, tu smo na podlagi narodnega programa tudi vsi složni. Nam gre kot malemu narodu narodnost pred vsem in kdor naš program

knjigah, temveč je prehod z nižjih pojmov do višjih tukaj tako lepo urejen, da se pevec vodi po naravnej poti od prvih početkov do vrhunca umetelnosti. A, ker nima biti nobedna umetelnost brez duha, t. j. mehanično pridobljena, skrbel je g. pisatelj zelo umno, da se pevec uči pri jednoglasnih vajah (katerih je 20 št.) raznih taktov, vseh intervalov v diatoničnej c-durškali in, kar je najglavnejšega: uči se glasove zadržati. Pri tem so mu dobre vodnice številke nad notami, kaže mu intervale (ziffermethode), a številke pod notami mu na znanjajo takt. Skladbam je podložen tudi primeren nemšk in slovensk tekst, kakor je obče vsa „pevska šola“ dvojezična. Tudi sledeče 2-3- in 4- glasne vaje (št. 21—33) pripomorejo v to, da pevec v zboru lahko poje kateri si bo di glas, ako mu niti znana nij raba „križcev in bé“. Kar se tiče nauka o „durih“ in „molih“, smo uverjeni, ka je sestavljen tako umevno in temeljito, da se vsej težkoči tega oddelka „pevske šole“ more vsak pazljiv pevec ogniti na najlažji način ter si ga za vselej prisvojiti z malim trudom. Z veseljem opazamo, da v tej knjižici nij one suhoparnosti, katera se tako često nahaja v jednacih spisih, nego se tukaj tolmačijo vsi pevski zakoni zanimivo ter so pesni in vaje (št. 34—109) vrlo koristne za popolno izvežbanje raznih glasov. Na konec so pridejane tudi „glasbene olepšave“ s praktično vajo (št. 110), potem „umeteljni izrazi“, rabeči v glasbi, in naposled razne „kratice.“ „Pevska šola“ A. Foersterjeva je dobro došla vsem, kateri se želé učiti petju, ali ónim,

ki se hoté seznaniti sè to umetnostjo sploh, osobito bode gódila učiteljem, kateri v njej mogó najti dovolj in važnih nalog za svoje učence. Kakor po svojem obsegu, priporoča se to literárno novoletno darilce tudi po tipografskej svojej elegantnosti in dela vso čast g. R. Miličevej tiskarni, katera je v novejšem časi zopet dobro napredovala, in jej — osobito v tiskanji not — v vsej Ljubljani ne najdemo vredne tekmovalke! — „Teoretično - praktično pevska šola“ ima na prodaj g. založitelj A. Foerster v Ljubljani. Cena, — primerno zelo nizka — jej je samo 75 kr. (po pošti 80 kr.)

—y.

— (G. Lavtarjeva aritmetika) stane 1 gl., ne 1 gl. 20 n., kakor je bilo napačno poročano v našem listu.

Razne vesti.

* (Nove pole za kupóne.) Meseca julija in oktobra tega leta zamenjavali se bodo talóni obligacij po 1000 in 50 gld. avstrijske srebrne in papirne rente z drugimi. Oni, ki imajo obligacije srebrne rente, morejo talónu uže z mesecem aprilom t. l. z novimi kupon-skimi polami v blagajnici za državni dolg zameniti.

* (Angleška vojska.) Na Angleškem nájajo še občne vojne dolžnosti kot pri nas temuč vojake dobro plačujejo, zato se oglašajo prostovoljci za vojaški stan. Zadnji čas je bilo prostovoljcev vedno menj, tako leta 1877 le 182.810 a zdaj število oglašalcev raste, tako da šteje letos angleška prostovoljna vojska baje nad 200.000 móž.

IV. izkaz.

Uredništvu „Slovenskega Naroda“ so za stradanje v srednji Istri došli nadalje ti-le mili darovi:

Prenos III. izkaza	128 gld.	84 kr.
G. Franjo Kovač v Ložu	2	—
Gg. mariborski bogoslovci	8	25
Trije Slovenci v Gorici	3	—
Gospá B. Kogl v Ljubljani	20	—
G. A. Jeločnik v Ljubljani	5	—
Vesela družba v Ljubljani	2	21
G. A. Turk, kaplan v Polh. gradu	1	—
J. P. v Postojni	5	—
L. Svetec, c. kr. notar v Liti dohoda dne 31. decembra 1879 v gostilni gosp. Lavričevej prirejene tombole	28	68
in dohoda dne 6. januarja 1880 v gostilni g. A. Koblarjevej prirejene tombole	87	38
Skupaj	292 gld.	36 kr.

Uredništvo „Slovenskega Naroda“ prevzema še nadalje darove ubogim Istraninom, bodi-si novce ali tudi različno obleko.

Dunajska borza 8. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	10	—
Zlata renta	82	35	—
1 60 drž. posoj lo	1	2	—
Akcije národne banke	838	—	—
Kreditne akcije	290	40	—
London	116	75	—
Srebro	—	—	—
Napol.	9	31 1/2	—
C. kr. cekini	5	52	—
Državne marke	57	80	—

Poziv na osobo št. 18 K. B.

Zarad pomote se je zakasnilo vse. Še le danes sem Vaše uljudno p. prejel od pošte v Nabrežini. Pišite, ali ste še tistih mislij, kakor se izražujete v pismu. Vse po godu. Dajte glas od sebe. Vse drugo bo nared. Le pomota poštna, ne jaz, je kriva, da se je stvar zavlekla. Živela! Srečno novo leto! — Odpišite: M. C. poste restante Komen. (14)

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

FILIPA NEUSTEINA,

(520 - 7)

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstna izkazala in gotovo ozdravila. Tisoč spričeval je potrjujejo.

P. n. občinstvo se prosi, da samo one specialitete za prave sprejema, ki so z našo firmo zaznamovane.

Neusteinove posladkorjene pile sv.

Elizabete za čiščenje krvi lehkó odganjajo, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, žilnici, boleznih prsnih organov, kože in očí, otrok in žensk; odpravijo zapreje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te bire. 1 valar, 8 škatljic, s 120 pilami, stane 1 gld., posamezne škatljice 15 kr.

Odlikovane so te pile z jako častecim spričevalom dvornega svetovalca prof. Pitha.

Beaume' Girome, izvrstno zdravilo za ozeblino. 60 kr.

Brownova pomada, najizvrstnejše sredstvo za ohranjenje in barvanje las, daje lasem prvotno barvo. Velik lonček stane 2 gld., majhen 1 gld.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem osivelemu lasu vsako barvo (rno, rjavó, rumeno). 3 gld.

Orientalni prah za dame, dá koži gladkost, finost in mehkost, (belo ali roza), a 1 gld. in a 50 kr.

Damascenska cvetlična crème za finost in gladkost kože gld. 1.40.

Damascensko cvetlično milo a 55 kr.

Gušni duh, najboljšo sredstvo proti guši (krofu). 70 kr.

Elektro-motoricni vratni trak, za tebenje otrok, najboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

Victoria zobni prah, najboljšo sredstvo za čiščenje zob a 35 kr.

El Benito, jedino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljanju luskin. 1 gld. 80 kr.

Dr. Fremonta prerodilni likér, najboljšo krepilo in svežilo. 2 gld.

Prsne cigarete iz smrekovih igel, najboljšo sredstvo zoper naduho. 25 kosov 1 gld.

Quebracho izlecek priporočata dr. Scoda na Dunaji in dr. Penzold v Erlangu zoper naduho a gld. 1.—

Dr. Schmittovi guaco-izdelki

Guaco - prilepek zoper raka, gnjilobo ran. 3 gld.

Guaco - tinktura zoper vse hudo krvarenje krvi, prehlajenja v želodcu itd. Gld. 1.50, 2.50, 4.—

Guaco - mazilo, katero vse bolečine odpravi, ako se z njim namaže. 3 gld.

Guaco - esenca zoper gnjilobo in bolečine v zobeh. 1 gld. 50 kr.

Hallerjeve jodne pastile nadomeščajo popolnem kitovo salo. Te jodne pastile ozdravijo bramarje, zastarelo siphilis, bolečine v glavi, žlezah in na očeh. 1 skrinjica 60 kr.

Injection cadelle. ozdravi jako naglo vsak mehurni katar (triper ali beli tok) brez slabih nasledkov. 1 gld. 60 kr.

Albuminat od zezeza, najuspešnejše zdravilo bledicnim, rekonvalescentom in bolnim na živcih itd.; uže čez malo dni se čuti, kako albuminat od zezeza vpliva. 1 gld. 50 kr.

Dr. Heiderjev zobni prah, 35 kr.

Kumys, najboljšo sredstvo zoper slabo prebavljenje, drisko, ponehavanje močij, shuševanju in sušici. Cena jedne sklenice 80 kr.

Menthin, najboljšo zdravilo za želodec, potolaži krč, se rabi tudi kot zobna tinktura in ustna voda. 50 kr.

Margaritte - bonboni zoper kašelj, 30 kr.

Oreillon, dobro zoper vse ušesne bolezni, proti gluhosti, šumenju itd. 50 kr.

Odontin zobna pasta, naredi najčrnejše zobe bele ko biser. 70 kr.

Po - ho, iz Kine prinešen, olajša takoj najhujšo migreno in bolečine v glavi. 1 gld.

Dr. Bayerja pravi pulherin je najboljšo sredstvo zoper sinje, daje koži ilijno in rožno barvo. a 1 gld. 50 kr. in a 80 kr.

Royerjevo hemeroidno mazilo, tem priporočeno, katere hemeroide nadlegujejo. 1 gld. 60 kr.

Salicyl-antisutin, proti sitnemu potenju rok in nog. a 50 kr.

Salicylno milo, najboljšo in najcenejšo milo. 25 kr.

Schrierove zobne pile, za votle zobe najboljšo zdravilo. 25 kr.

Storax - creme, čudovito pomaga pri vseh kožnih boleznih. 80 kr.

Wiinsi - papir, proti nahodu, prsnemu kataru, prehlajenju v vratu in hripi. 1 gld. 20 kr.

Umeteljniški sok, iz najboljših švicarskih plavinskih zelišč; olajša takoj vsak kašelj in prsno bolezen. 70 kr.

Aromaticni duh zoper trganje po udih, priporočen vsem, ki imajo putiko ali revmatizem. 70 kr.

Vedno v zalogi je: **Kondensirano švicarsko mleko** a 65 kr. **Nestlejeva otročja moka** a 90 kr. **Dr. Golijev jedilni prah** a 84 kr. **Poppova anaterinina ustna voda** a 1 gld. 40 kr. **Liebigov mesni ekstrakt** jeden četrťunta 80 kr. **Dr. Pfeffermannova zobna pasta** a 1 gld. 25 kr. **Poltova resedna pomada** a 1 gld. 60 kr.

Veliko skladišče **parfemerij, mila, pomad** itd. prvih pariških firm. — **Čokolade** francoske kolonije od 60 kr. do 3 gld. funt. — **Pravi ruski čaj** a 1 gld. jeden četrťunta. — Skladišče vsakojakih **instrumentov** za zdravljenje, kakor **samoklistiri, brizgalnice, bandaze** itd. jako ceno. — Velika zaloga **zobnih krtačic, smink** in drugih **toaletnih reči**. — Priporočamo p. n. občinstvu **zdravila v posladkorjene obliki**, kakor kinin, kopaiva, doverski prah, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarbar, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižej cení. — Najznanejšo **specialiteto farmacije in parfemerije, francoske, angleske, ameriške, nemške, švicarske** in **avstrijske** se pri nas vedno dobivajo.

Vse reči, ki spadajo v farmacijo, parfemerijo in k toaleti pariške razstave 1878, dobivajo se tu, in se cenilniki zastoj razpošiljajo.

Opozorujemo posebno na knjigo: „**Dr. Boil's Schönheit- und Gesundheitspflege**“ cena 30 kr.

Pivo od zezeza, boljše in zdravše, nego vsi drugi sladni izdelki, krepi in redi zdrave, rekonvalescente in bolne. 50 kr.

Mi razpošiljamo ali pr. ti gotovini ali poštnemu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate.

čila; ne tirajoč napadovale politike, se ona prikazuje naravnim zaščitnikom vsake v nevarnosti se nahajajoče narodnosti. . . . Za tega delj je poklic Avstrije popolnem blagodejen. Povestnica te države dokazuje jasno, da ima nje zdanja politika globoke korenine v prošlem. Razširjaje zdaj osnove avtonomne svobode svojih narodov, se udaja ona le povestničnemu zakonu. A ne glede na svoje miroljubje ne more ta država ostajati ravnodušna k panslavističnemu gibanju, grozečemu varnosti in blagostanju nje narodov. Za tega delj si ona išče zaveznika v Prusiji."

V zaključnje prigovarja pisatelj gališkemu Poljakom in drugim avstrijskim slovanskim narodom ostati zvestim avstrijskemu praporu in vladarju.

Gališki Malorusi so izgubili pretečeni mesec jednega iz najbolj vidnih in zaslužnih podvižnikov narodnega dela. Dne 5. dec. je umrl grško-zjedineni škof Mibael Kuzemskij v svojem imenji Ljaškah v bobreckem okraji. Ta za Maloruse mnogozaslužni mož se je rodil 8. nov. 1809. v selu Šibalinu v berežanskem okraji. Njega predniki so živeli v tem selu dobrih 400 let in pokojni vladika je poslednji predstavitelj ugasnivega ž njim roda Kuzemskih. Ljudsko šolo in gimnazij je dovršil v Berežanih, bogoslovne nauke pa v Lvovu. Dovršivši svoje obrazovanje je Kuzemskij precej nastopil občno in politično polje, prevzemši razna duhovna opravila. V povestnici galiških Malorusov od leta 1848. do 1868. ima on prvo mesto, ker se v teku teh dvajset let nij bilo podvzelo in izvelo ni jedno narodno delo brez njega delavnega udeležanja. V vseh cerkveno-administrativnih službah je kazal pokojnik nenavadno delavnost in eneržijo in pomagal na dan mnogim blagodejnim napravam. Uže 1. 1842. je dobil naslov prelata-skolijarha, ne izpolnivši še predpisanih kanoničnih let. Kot skolijarh je dobil pod svoje oskrbnitvo ljudske šole, katerih je bilo tačas v Galiciji komaj 24, a še v teh se predavanje nij velo v narodnem duhu. V vidu žalostnega stanja ljudskega odgojevanja je Kuzemskij najprej sprosil pri vladi pravo predavanja v ruskem jeziku, zbudil k delavnosti ruske pedagoge in pisatelje, preskrbel izdavanje šolskih knjig v ruskem jeziku, in v teku 15 let svojega oskrbnitva je dovel število ruskih ljudskih šol skoro do tisoč, ter s tem položil osnovo razvitju ruske narodne zavesti. 1846. l. je v zvezi z drugimi rodoljubi imel namero ustanoviti rusk list in literaturno društvo „Matico“, kar se je pa uresničilo stopram 1848. l. Baš ta pokojnik je sprožil tudi misel o neohodnosti ustanovljenja v Lvovu političnega društva „Ruskaja Rada“ oslovanega v aprilu 1848. l. in imevšega prvi zbor pod predsedništvom znanega škofa Gregorija Jahimoviča, pozneje gališko-ruskega metropolita. Kuzemskij je bil s prva podpredsednik „Radi“, a potem s prehodom Jahimoviča na peremišelsko škofovo stolico je predvoditeljstvo rusko-narodnega političnega gibanja prešlo k pokojnemu Kuzemskemu, postavšemu sredotočjem in duhom vsega nadaljnega gibanja gališko-ruske narodnosti. Kot predsednik „Ruske Rade“ se je dostikrat na čelu ruskih deputacij podal na Dunaj k vladarju in ministrom. 1848. l. se je obrnil s pozivom k ruskim učenjakom in ljubiteljem ruskega jezika, pozivljajoč jih na shod v Lvov, ki se je i sešel: mnogobrojni rodoljubi iz vse Galicije so se svobodno razgovarjali — prvič po petstoletnem robstvu, kakor

pravi „Slovo“ — o ruskeje slovesnosti in jeziku. Glavnim zaključkom shoda je bilo priznanje neohodnosti sprejeti, zaradi ohranjenja narodnosti, obče-ruski literaturni jezik. Žalibože, od tačas se je marsikaj obrnilo na slabše. prikazala so se razna mnenja o tem vprašanju. nastopile so razne stranke, sovražne sprejetju literaturnim jezikom obče-ruskega, katerega vendar rabijo še zdaj vsi Galičanje zvesti ruskemu delu. Kakor se je omenilo, ima tudi gališko-ruska „Matica“ zahvaliti se za svoje ustanovljenje Kuzemskemu, ki je bil nje prvi predsednik, ter tudi ostal do 1868. l., ko se je preselil škofom. On je bil tudi duša narodne naprave „Narodnij Dom“ v Lvovu — tega sredotočja in gibanja gališke Rusije; pod vodstvom Kuzemskega je imenje tega rusko-narodnega društva naraslo čez pol milijona. kar je za bedno Galicijo pr v mnogo.

Trudeč se na narodnem poprišču, Kuzemskij, nij zanemarjal cerkvenih del. Opravljajoč razne cerkveno-administrativne službe se je skrbno pečal s posli konsistorije, metropolije in nadškofije. Ker je bil njega delokrog tako obširen je vstajal vsak dan ob štirih zjutraj, ter se celi dan neumorno trudil v korist cerkvi, šoli in narodu, povsod in v vsem naglaševajoč narodno-ruske interese. Ko je v maju 1859. l. pozval bivši gališki namestnik Goluhovski nekatere ruske učenjake zarad pretresovanja vprašanja o uvednji latinice v rusko pismenost, je Kuzemskij odločno protestiral proti tej nameri in za tega delj je dobil od ruskega carja red sv. Ane druge vrste s krono, ki se mu je potem, ko je bil holmski vladika, premenil v red prve vrste.

1861. l. se je politično življenje galiških Malorusov vse osredotočilo v osobi pokojnega Kuzemskega, kateremu je bilo izročeno tudi vodstvo volitev v deželni zbor. Kot predsednik osrednjega volilnega odbora je tako dobro izvel svojo nalogo, da je bilo voljenih čez 40 ruskih poslancev. V deželnem in državnem zboru je zmirom odločno zastopal pravice ruske narodnosti proti pritisku umetne poljske večine, če v korist drugim slovanskim narodom ali ne, o tem nehčem tu govoriti. Omeniti je treba, da je bil ves čas protivnik krutih nezakonnih mer, ter svaril rojake od prevratnih nakan, za kar je tudi dobil od cesarja komanderski red. Svoj politični program je izjavil v govoru 5. avg. 1868. l., predno se je podal škofom v Holm. „Mi nijsmo igrali visoke in globoke politike — je rekel — mi nijsmo mislili spremeniti evropskega zemljevida, naša naloga je bila in je prav mirna, ki se zaključuje v naslednjih kratkih besedah: skrbno varovati rusko narodnost, njegovati ruski jezik in pismo, čuti na očetna izročila in obrede, razširjati omiko mej ruskim narodom, hraneč pred vsem zvestobo svitlemu vladarju“.

Dne 28. maja 1868 je bil Kuzemskij imperatorskim ruskim ukazom imenovan holmskim škofom. A to visoko službo je opravljal le malo časa: skoro vrnivši se v rodno Galicijo je provel ves čas na bolniške postelji in tudi zdaj se je zanimal za vsako rusko-narodno delo. Večnjaja mu pamjat!

Bog daj tudi nam Slovincem škofov, katerih življenje bi se odlikovalo s plodotvorno narodno delavnostjo Kuzemskega! — n.

Domače stvari.

— (Tudi volitev.) Ljubljanske nune so imele predvčeranjem tudi volitev. Volile so izmej sebe svojo predstojnico namesto ravno

umrle. Izvoljena je bila m. Antonija Murgelj, sestra znanemu narodnemu sod. adj. Murglju, doma iz Mekin, 50 let stara.

— (Malomarnost.) Uže smo se jedenkrat pritožili na tem mestu, da se trotoir po ulicah premalo, ali pa tudi nič s peskom ne posiplje. Nastopivši zdanji mraz, ki je kos onemu pred božičem, je vsa pota zopet tako ogladil, posamni gospodarji pa tako malo pazé na svoje dolžnosti, da se mora človek prekrižati, predno stopi iz hiše, kajti svest si ne more biti, da pride zdravih udov samo na drugi kraj ulice. Včeraj smo slučajno videli, kako je v gospodskih ulicah nekdo silno padel na tla, ker mu je na neposutem trotoiru izpodrsnilo.

— (Slepar.) T. Martelanec, rojen Ljubljancan, je stal kot zatoženec dne 5. t. m. pred lunajskim sodiščem. Mož je obhodil uže celo Evropo razen Rusije, potem Azijo, Afriko in Ameriko, ter je bil ud nekega mejnarodnega društva sleparjev. Na Dunaji je bil Martelanec obtožen tatvine, ter je bil obsojen na dve leti teške ječe.

— (Narodna čitalnica v Šent-Vidu nad Ljubljano) napravi dne 11. jan. t. l. veselico s tombolo, petjem narodnih pesnij v samospevih, moških in mešanih čveterospevih in z burko: „Brati ne zna“. Začetek ob 5. uri popoldne. K tej veselici uljudno vabi odbor.

— (Pri občinski volitvi) v Lescah je bil izvoljen županom Anton Meršol, posestnik, za svetovalca pa Josip Olivčič in Josip Pretnar.

— (Mariborska čitalnica) je pri zadnjem občnem zboru večletnemu prejšnjemu predsedniku g. dr. Kačiču, ki se je v Celje preselil, izrekla jednoglasno zahvalo za trud, ki ga je čitalnici na čast in korist več let blage volje žrtvoval. V novi odbor bili so izvoljeni naslednji gospodje: dr. Ulrih, predsednik, dr. Pitamic, predsednikov namestnik, J. Škoflek, denarničar, J. Holobar, tajnik, dr. Dominkuš, dr. Srnec, dr. Ipavic in dr. Gregorč, odborniki. Letošnji predpust napravi čitalnica naslednje veselice: I. 17. prosinca veliki ples, II. 1. svečana mali ples in III. 10. svečana ples v kostimih. Začetek vsakikrat ob 8. uri zvečer.

— (Razbojniki in tatovi.) V Nimenem, v rogaškem okraji, so tolovaji pod vodstvom pogumnega tatu J. Pilka, posestniku Čebularju oropali 262 gld. v bankovcih, 20 gld. v srebru, 18 Marija-Terezijinih tolarjev in nekaj zabele, črevljev in obleke. Vse je šlo na Hrvaško. V Starivasi, ljutomerskega okraja, pa so tatje vlomili pri posestniku Josipu Šijancu ter odnesli prtov, odej, obleke, zabele, masti, klobas v vrednosti 54 gold. Dve noči pozneje so bržčas isti ponočni delavci pri posestnici Neži Muhički v Drakovcih podobne robe ukradli v vrednosti 90 gld. Jednaka družal stople se po Kulmbergu ormoškega okraja in krade vino, meso, obleko, denarje, sploh, kolikor se le vgenoti da. Tako so posestnika Podgorela poškodili za sod vina, posestnika Ivanuša za 80 gld.

Razne vesti.

* (Oropana pošta.) Dalmatinski narodni list poroča, da so on teden razbojniki napali in oropali c. kr. pošto mej Metkovičem in Nesimom.

* (Povodenj.) Reka Visla je razen Uscie-Solne poplavlila tudi Papedzyno, Barčkov in Podlesje, potem Nadbrezje, Ostrovek, Za-

podpiše, je tudi naš mož. Edini v tem principu smo zmagali slavno pri zadnjih volitvah in bomo, ako Bog — a to je zopet klerikalno — da, tudi zmagovali v prihodnje. Kot mali narod ne smemo cepiti svojih močij o malenkostnih strankarskih ali osebnih namerah, da moremo združeni na narodnem stališču premagati nasprotnika, katerega želja le na to meri, uničiti našo narodnost. V to svrhu bi se slednji gotovo ne branili vse Valvazorjeve kneze, grofe in barone na pomoč poklicati, da bi tlačili naše slovansko ljudstvo in uničevali našo slovansko narodnost, kakor se je to godilo v prejšnjih stoletjih. Čuditi se moramo, da še nihče nemčurske stranke nij iztuhtal, da sta prvi ustavoverec Šmerling in prvi kavalir Auersperg dva „mežnarja“ kardinala Kutschkerja in „liberalnega“ opata Helferstorferja. Smelo trdim, da, ako bi naša duhovščina tako ustavoverna, recte nemčurska bila, kakor je narodna, bi jej vsi Kaltenegerji, Schreyi in borè-Deui tako poljubovali roke, da bi se brez rokovice nobeden ud duhovščine ne upal na nemškutarsko cesto. Zajec pa vse kje drugje leži. Postojnski Deu in klika njegova ne moreta pozabiti, da je bil g. Obreza enoglasno voljen v državni zbor, ko je prvi proti slednjemu pri deželnozborski volitvi na podlagi jako čudno sestavljenih volilnih listov vsled Auersperg-Lasserjevega vladnega pritiska zmagal le z malimi glasovi, ter se pri volitvi v državni zbor za njega še nihče zmenil nij. Kar se torej o gg. Vošnjaku in Obrezi neumnega blebete, je vse osobna jeza in strast in néma nobene pozitivne podlage. Dopisun take baže svoj ničvredni značaj dosta svedoči. Najbolj smešno in bedasto je pa, kar se je pisalo o našem dolenskem poslancu knezu Windischgrätzu, „dem bärentödter.“ Ta je podpisal naš program, ter je bil vsled tega zadnje soboto enoglasno in čujte — od nemških Kočevarjev voljen, od jedinih politično opravičenih Nemcev na Kranjskem. Ako bi bil ta na Notranjskem kandidiral, bi zmaga njegova ravno tako enoglasno bila, ker je Notranjec naroden in discipliniran. Gotovo bi bil naš postojnski Cicero o Windischgrätzevi družini pisal drugače, ko bi bil on njen dohtar. Ker pa to nij in je sploh znano, da néma veliko lastnosti kacega „procestödterja“, je napadel našega novega slovenskega poslanca prav surovo, kar mu pa, kakor je zadnja volitev kazala, še pri Kočevarjih nij koristila čisto nič. S takimi nemškimi manevri ne bodo naši nasprotniki nigdar zmagali.

Slednjič pa moram našim ustavovercem dati dober svet, da našega radikalno-liberalnega Cicerona volijo za predsednika tistega društva zoper narodno-klerikalne agitacije, ki so ga v „N. Fr. Pr.“ naznanili, da se snuje.

Iz dolenjega Logateca 7. jan. [Izv. dopis.] Kdor je preživel uže več let pri nas, temu so gotovo prigodki zadnjih dnij nenavadna prikazen. Kakor roječe buče švigajo nekateri tukajšnji občani sem ter tija, stikajo glave in čudno, da si nijso v tem hudem mrazu zdravja spodkopali. — Kaj pač pomeni to? — „Was rennt das Volk —?“ — Bliža se namreč čas, da se bode volil nov občinski odbor in izmed tega nov župan; združilo se je tedaj nekoliko sè zdanjim odborom in županom jako nezadovoljnih možakov, ki si prizadevajo na vso moč, izpodriniti zdanjega za našo občino velezasluženega župana g. Muleja. Pač nihče se nij nadejal in nij poznal take ne trudljive in burne agitacije, kakeršno so

priredili Logatčanom oni možaki. Hvalevredno bi bilo njihovo prizadevanje, če bi je uporabili res v prid naše soseske, a žalibog, da smem reči, da je ravno nasprotno. Kalí se mir in vzajemnost mej občani, skuša se preslepiti ljudi z lepimi besedami. Pa nij zadoستovalo našim agitatorjem, da so vznemirili tukajšnje prebivalce, začeli so celo naše zadeve javno razpravljati, in v števil. 3. „Slovenskega Naroda“ od 3. jan. je iz Logatca dopis, kateri napada g. Muleja in nekoliko tudi mene. Ne zdelo bi se mi vredno odgovarjati na to, ker Logatčani predobro znajo, kako zreli so naši nasprotniki. Da bi pa kdo, ki naše razmere premalo pozna, ne verjel ónemu dopisu, hočem na tem mestu stvar razjasniti. V omenjenem dopisu pravi dopisnik, „da bi bilo pri nas silno potreba, voliti novega župana.“ — Resnično, bilo bi treba družega zanj in njegove pomagače, da bi zdanji več ne odkrival njihovih starih, za občino jako pomenljivih pregreh. Dopisnik preide potem na občinsko sejo dné 26. decembra, v katerej je bil izvoljen g. Mulej za častnega občana. Gospod župan se je res odpeljal on dan v družinskih zadevah od doma, zato je pa pooblastil mene, da sem sklical občinski odbor zaradi volitve pregledovalcev računov, ne pa, da bi se račun pregledal, kakor pravi dopisnik. Po volitvi dotičnih treh udov omenil sem, da se moramo bati, da bi se g. Mulej, kateremu se tolikanj zaprek dela, ne utrudil svojega jako težavnega posla, in da bi mu odbor z ozirom na njegovo neutrudljivo delovanje in visoko cenjene zasluge v korist naše občine, katere so vsi odborniki jednoglasno priznali, s tem najbolj izkazal svoje zaupanje in priznanje, ako ga izvoli za častnega uda občinskega. Osem navzočnih odbornikov je glasovalo za ta predlog in le dva zoper, rekši, da ker nijso računi še pregledani, sta zoper to častno imenovanje. Predlog je bil tedaj z veliko večino sprejet in sklenil se je torej v razumljivej slovenščini zapisnik, kateri je bil glasno in razločno prebran, predno so ga podpisali odborniki. Da navzočnim odbornikom izraz „častni ud“ nij bil res tako nerazumljiv, kakor trdi dopisnik, to dokazuje uže dovolj jasno to, da sta glasovala dva odbornika zoper predlog. Če pa kateri tudi res ne bi tega izraza dovolj razumel, nij ga nigdo silil, da mora zapisnik potrditi.

Kar se tiče volilne pravice Mulejeve, mislim, da je nekdanji okrajni glavar vendar preudaril, ali ima Mulej volilno pravico ali ne, da je potrdil njegovo volitev za župana. Čas, da se predloži sosesken račun je postavno do konca februarja določen, in zagotoviti smem g. B., da se v Mulejevem računu ne bo našlo taci „pomot“, kakeršne se še dandenes v njegovem nahajajo. Da Mulej nepristransko vsem jednako postavo rabi, da se odločno poteza za svojo občino in da ona vidno napreduje, to so tedaj pri vas napake, to je nepostavno in otročje ravnanje! Jaz mislim, da tedaj vsakdo lahko spozna „ljudstvo“, ki se je naveličalo zdanjega značajnega in izvrstnega župana, upam pa, da se število tega „ljudstva“, kljub vseh vaših prizadevanj, kljub vaših tisóci in kljub groznega soka in družih jednacij sredstev, katerih nehčem naštevati, ne bo pomnožilo. Nasprotniki, operite najprvo sebe, potem še le se smete predrzniti, metati blato na druge.

Martin Petrič,
občinski svetovalec.

Iz Ptujja 4. jan. [Izv. dop.] (Občinski zbor.) Kaj novega, gospod sosed? Nič ne vem. V Halozah sem bil, in sem vino pretakal; pa se mi močno zdi, da so gorice pomrzile. — Eh, kaj gorice, kdo pa se zdaj za gorice kaj zmeni, gorice bomo v kratkem vse izkrčili, in hrastje zasadili, ker nikdo nebiče več vina kupovati. — Ali ne veš, kaj se je s topoli v sprehodišču zgodilo, nij li še ti tvoja žena povedala, kaj je novi ptujski občinski zbor v svojej prvej seji sklenil? — Meni se vidi, da lansko vino nij tako slabo, kakor ljudje pravijo, ker ti mi tako zmešano govoriš, da te ne razumem. Topoli v sprehodišču — občinski zbor — v kakej zvezi stoji to mej soboj? — Dobro, ker še tega ne veš, bom ti jaz razložil. Vsak občinski odbornik ima, ali bi vsaj moral imeti neki program, eden se briga za mestno hranilnico, — če mu kaj nese, — drugi za javna pota in mostove, tretji je stavitelj, ako je pri mestu kaj staviti, in spet drugi ima v svojem programu salato, posebno če se z gospodarstvom peča. Prvi mestni odbornik ima, kakor ti je znano blizu sprehodišča ograd, v katerem salato saadi, in jo prodaja. Ta gospod se je uže več let pritoževal, da mu topoli v sprehodišču senco delajo, in da mu salata ne vzgaja. Uže leta 1877 si je prizadeval, te topole odstraniti, pa ker takrat nij v odboru bil, mu se nij posrečilo. Letos je odbornik postal, in se vé, da je prvi njegov predlog bil te topole odstraniti. — Ne morem verjeti, da bi ta prvi predlog prve seje novega odbora bil? — Da, prvi, in elini predlog prvega zasedanja; — kaj si misliš, tako važna reč? Ali kaj bode tvoja rekla, katera je do sedaj se z otroki tukaj sprehajati hodila, kaj gospodje penzionisti, kaj drugi mestjani? Kaj tisti, kateri se po železnici mimo Ptujja peljajo, ti še mesta ne bodo več spoznali, ker tega impozantnega drevoreda ne bo več. — Zdaj se meni v glavi razsvitluje, ko sem črez most v mesto prišel, mi uže neki mestjan neki protest v roko tišči, da bi ga podpisal in dobro se spominjam, da je za neke topole šlo. Čital ga nijsem, pa ker ga je uže večina mestjanov podpisala, se tudi jaz nijsem odrekel. Prihodnjič pa bom vsakega kandidata za mestni odbor vprašal, ali ima v svojem programu salato ali kolerabo, ker to je važna reč.

Z Ruskega 2. jan. [Izv. dop.] (Brošura „La Russie ou l'Autriche“. — Nekrolog škofa Mihaela Kuzemskega, narodnega buditelja maloruskega.) Pred nekaj časom je izšla brošura „La Prusse ou la Russie“, v katerej svetuje neznan pisatelj Poljakom, da naj se oklenejo Rusije, ker ne morejo imeti nikakeršnega sovražnika hujšega od nemške Prusije. Te dni je pa v Bruselji izšla druga brošura pod zaglavjem: „La Russie ou l'Autriche“, ter se more smatrati odzivom na prej omenjeno polemično brošuro. V poslednjej brošuri se razvija misel, da so noveji politični dogodjaji in posebno zbližanje mej Nemčijo in Avstrijo privedli k izoliranji Rusije. Za tega delj je poslednjej neobhodno potrebno iskati zaveznikov, in tedaj se z novimi „poljsko vprašanje“. (!) Potem se dokazuje, da néma genij Rusije nič občega z genijem Poljske, ker so povestnični zakoni vsacemu teh dveh narodov načrtali poseben pot.

Pisatelj določuje poklic Avstrije, katera se od časa obnovljenja nemškega cesarstva v svojih interesih pritiska zmirom bolj na izhod. „Naloga Avstrije, postavljene mej pangermanizmom in panslavizmom, se je popolno dolo-